»Edwards flugspö fick mig att tappa andan. Det var som en stålfjäder i handen, det tycktes kasta sig självt. Jag hade aldrig sett eller känt något liknande.«

George Black

Eustis W Edwards, bambuhärdningens mästare

BAMBUSPÅNOR

TEXT: LARS-ÅKE OLSSON
FOTO: JENNIFER OLSSON

I DEN FASCINERANDE värld av spöbyggare som byggde och bygger spön av kluven bambu har jag med jämna mellanrum stött på namnet Eustis W Edwards. Varje gång som jag läst om honom har jag gripits av Edwardsfeber, som fått mig att söka efter mer litteratur som beskrivit hans spön och hans sätt att bygga dem. Jag har också letat i de kataloger som har nya och begagnade flugspön i split-cane till salu för att kunna hitta ett Edwards-spö i en längd och i en linklass som jag velat ha. Någon enstaka gång har jag funnit ett sådant spö men efter en tids funderande, som mognat och övergått i handling, har jag besviket kunnat konstatera att någon annan beundrare av Edwards inte hade varit lika långsam som jag.

Edwards namn har kanske inte samma magiska klang som Powell, Garrison, Leonard med flera men hans spön nämns med stor aktning av dem som haft förmånen att kasta och fiska med dem; »Edwards var precis lika bra som Payne, om inte bättre«.

Boken *Classic Rods and Rodmakers* av Martin J Keane är oumbärlig för varje person som är intresserad av historiens bambuspön och deras byggare. Den är nästan omöjlig att få tag i och om det lyckas så är prislappen 5000 kronor. Ett av kapitlen berättar om Eustis Edwards och ett annat om hans två spöbyggande söner. När H L Leonards flugspön började få sin nationella och internationella berömmelse övertalade firman William Mills & Son, som marknadsförde och sålde hans spön, honom att flytta från staten Maine till Central Valley i staten New York där de själva fanns. Fördelarna med flyttningen var många; spöna tillverkades där de såldes, transportkostnaderna minimerades och kontakten med tillverkare och säljare kunde nu ske dagligen. Efter flyttningen återvände Hiram Leonard till Main för att anställa duktiga hantverkare för sin svällande spöproduktion. Den förste som han anställde var Eustis W Edwards!

Eustis W Edwards-spön i William »Bill« Abrams samling.

FOTO WILLIAM ABRAMS

Edwards fick snart sällskap av F E Thomas, G Varney och något år senare Ed Payne. Bröderna Hiram och Loman Hawes fanns redan på plats. Leonard hade nu under sitt tak samlat de skickligaste hantverkarna som han kunde anställa i östra USA och hans position och framtid som världens förnämste tillverkare av split-cane spön var säkrad. Arbetsdagarna var långa och krävande och just därför svetsades medlemmarna i The Leonard Team ihop. Arbetet var samtidigt en mycket avancerad utbildning i att bygga flugspön i kluven bambu där män med en naturlig fallenhet för att arbeta med händerna instruerades och tränades tills de en dag förtjänade titeln Mästare i Konsten. Att ha hantverksskickligheten, intresset för bambu och att få förmånen att arbeta sida vid sida med den kunnige och erfarne Hiram Leonard lade grunden för en egen framtida verksamhet som spöbyggare.

Efter åtta år hos Leonard lämnade E Edwards, F E

Fortsättning nästa uppslag

Artikelförfattarens Edwards Perfection bildar en perfekt båge – efter krokningen av en skön, vild regnbåge …

Bambuspånor

Fortsättning från föregående uppslag

Thomas och L Hawes och senare E Payne, Leonard för att bygga flugspön under egna namn. Hawes, Edwards och Thomas startade ett företag och arbetade under några år tillsammans tills Hawes lämnade de andra två och ersattes av Ed Payne. Nästa steg blev att Edwards och Thomas bildade firma och byggde spön men gick så småningom skilda vägar. Thomas fortsatte att bygga spön och Edwards startade en karriär som fotograf.

Efter 16 år som fotograf, och några spön som byggdes då och då, gick Edwards år 1916 tillbaka till spöbyggandet på heltid tillsammans med äldste sonen Bill. Mitt emot, på andra sidan av gatan i staden Brewer i Maine, hade F E Thomas sin verkstad.

Edwards började nu bygga spön som var lättare, starkare och mörkare än några andra spön vid den tiden – framtidens spön. Hans hemlighet med att bygga de uppseendeväckande flugspöna låg i att han använde Tonkin-bambu, i och för sig inte speciellt ovanligt, i stället för Calcutta-bambu som fortfarande var populär hos många fiskare på grund av sitt speciella fläckiga mönster. Den största anledningen till hans ovanliga spön var dock hur han härdade bambun. Efter försök med olika härdningsmetoder upptäckte han att när han utsatte de kluvna, men osågade, bamburibborna för en öppen låga under rätt tid förvandlades bambun och blev ovanligt lätt och spänstig som en stålfjäder. Härdningen gav också bambun en mörk chokladbrun ton med inslag av ljusgula fläckar.

Spöringarna lindades med ljust brunt, nästan gult, silke som kantades med färger i svart eller rött eller purpur. Det gula silket avtecknade sig vackert mot den mörka bambun och gav Edwards spön ett mycket typiskt utseende. Rullfästet var ofta av nickelsilver. Edwards var också den förste som för hand skrev sitt eget och spöets namn på spöklingan ovanför handtaget.

År 1919 sålde Edwards sin firma till Winchester Repeating Arms Company, den berömda tillverkaren av Winchestergevär, med löfte att stanna kvar och lära upp den stora skaran av spöbyggare som skulle bygga Winchesters nya spön.

»Winchester already had the gun that had won the (Wild) West. Now it wanted the bamboo fly rod that would win the East.« (George Black, *Casting a Spell*).

Det karaktäristiska gula bindsilket avtecknar sig vackert mot den mörka bambun. Edwards var den förste som för hand skrev sitt eget och spöets namn på spöklingan.

FOTO WILLIAM ABRAMS

Efter fem frustrerande år som läromästare med dålig kvalitetskontroll och krav om att bygga fler och fler spön för att mätta en växande marknad (historien från Leonard och William Mills & Son upprepade sig) kunde Edwards äntligen starta sin egen firma som spöbyggare igen.

Innovativ och experimenterande

Med förnyad energi och frihetens stimulerande vind i ryggen byggde Edwards, tillsammans med yngste sonen Gene, under år 1924, 50 stycken flugspön, som kanske är hans mest berömda. E W Edwards Perfection var inte bara lätta, smidiga och kraftfulla, med sina små, korta handtag, mörkt chokladbruna bambu, guldgula bindsilke kantat med purpur och rullfästen i polerat nickelsilver, tog de andan ur flugfiskevärlden, en elegant kombination av funktion och form. Edwards stod på toppen av sin karriär.

År 1925 flyttade han in i en ny och större byggnad och firman fick namnet E W Edwards & Son Rod Company. Robert Van Hennick från Winchestertiden hade anslutit sig till Edwards och två år senare kom också Bill, den andre sonen. De tre spömodeller som byggdes var E W Edwards De Luxe, E W Edwards Mount Carmel samt Edwards Special. En tolvårig pojke, Sam Carlsson, fick jobb som städare och allt i allo och skulle många år senare bli känd som en av Amerikas skickligaste byggare av fyrsidiga spön.

E W Edwards & Sons Rod Company hade rykte om sig att vara ett av de finaste, mest hederliga företagen i USA, något som också visade sig i den uppskattning som kom från ett stort antal flugfiskare. Firman tilldelades flera utmärkelser och många tävlingar vanns med Edwards spön.

Edwards dog år 1931 och lämnade efter sig en berömmelse som en av de mest innovativa och experimenterande av USA:s spöbyggare, som gjorde saker med bambu och bambuspön som ingen gjort tidigare. Hans lätta, smidiga spön med sina eleganta utseenden, mörka bambu, ljusa lindningar och polerade rullfästen i nickelsilver visade Edwards talang för design och funktion likaväl som hans kännedom om bambu.

En ny bok – Casting a Spell

Medan jag fortsatte mitt sökande efter Edwards Perfection eller något annat av hans mästerverk kom en ny bok ut: *Casting a Spell – The Bamboo Fly Rod and the American Pursuit of Perfection* av George Black. Det är en välskriven och mycket intressant bok om några av de amerikanska spöbyggarna från slutet av 1800-talet till i dag. E W Edwards är en av huvudpersonerna. Det var fräscht att läsa någonting som inte var skrivet av Keane, Schwiebert och Schullery. Blacks outtröttliga och noggranna forskning av Edwards och hans liv är imponerande och *Casting a Spell* är en av mina favoritböcker som jag sedan oktober 2006 har läst fem gånger, från pärm till pärm.

George Black hade blivit smittad av bambubacillen, lagt sina kolfiberspön på hyllan – »ingen mer plast för mig« – och hittat ett spö byggt av Edwards som hette Perfection. Han hade råd att köpa det därför att det saknade en av de två toppar, som vanligtvis kom med dåtidens spön. Någon hade också ersatt silkelindningarna

Henry´s Fork of the Snake River, med mäktiga Teton Mountains i bakgrunden.

med nylon, men det värsta var att handtagsdelen hade en allvarlig skada som dessutom hade ett mycket fult försök till reparering. Flera personer beundrade detta berömda Perfection, svängde det upp och ned och kände på aktionen, tills det en dag bröts av med ett obehagligt ljud – oj då!

George Black letade efter en person som var villig att reparera reparationen eller bygga en ny handtagsdel och fann William »Bill« Abrams, populärt kallad »Streamer«. Han har undersökt ett 30-tal Edwardsspön, imponerats över deras finish och kastegenskaper och blivit mer och mer fascinerad av spöbyggaren.

»Streamer«.

Streamer har ett antal av Edwards spön som han har mätt upp och bygger i dag kopior åt de flugfiskare som inte kan hitta ett originalspö. Han lägger stor vikt vid varje detalj och försöker kopiera de ursprungliga spöna så mycket som det går. Om Edwards använde guldgula spölindningar kantade med exempelvis »royal purple silk«, använder Streamer samma färger.

Efter några veckor, berättar George Black, ringde Streamer och hade en häpnadsväckande nyhet att berätta: För att reparera skadan, hade han lyckats dela på de sex bamburibborna och till sin stora överraskning upptäckt en av hemligheterna med Edwards lätta, snabba spön – de var hålbyggda, åtminstone handtagsdelen och det sex år, eller femton år, innan Lew Stoner, Winston och E C Powell började hålbygga sina unika spön som beviljades patent 1933! Det var en fantastisk upptäckt som ytterligare ökade Streamers, och andras, beundran för den experimenterande, aldrig nöjde, Edwards.

Tack vare Georg Blacks bok hade jag fått svaret på några av mina frågor. Jag studerade Streamers hemsidor, läste om de spön som han bygger, skrev ut sidorna och hade dem som kvällslitteratur under fyra månader;

EUSTIS EDWARDS PERFECTION SERIES

»This series of rods has been long in coming – as an Edwards collector, I have a broad selection of Eustis (Bill) Edwards (not Gene or Billy) tapers that I am now

Fortsättning nästa sida.

Bambuspånor

Fortsättning från föregående uppslag

offering in his traditional aesthetics from the rare Filbert Street era. Please contact me for more details.«

Högklassiga detaljerade bilder av Streamers spön illustrerade den lockande texten. På hemsidorna fanns inget telefonnummer, man ombads att mejla och be om det.

Hi, I am Lars (-Åke) Olsson, a great admirer of E.W. Edwards. (Det brukade heta; *I have seen the Movie;* Robert Redfords film efter Normain McClains bok A River Runs Through It. Numera heter det också, I have read the Book (Casting a Spell). *I have a few questions …*

Streamer besvarade engagerat mina frågor och efter en tids betänkande beställde jag ett spö i Eustis Edwards Perfection Series, 8 fot, 3-delat för lina 4 med två olika toppar, en snabb och en långsam. Jag ville ha en kopia som så mycket som möjligt liknade originalet men kunde inte tycka om det korta »fyrkantiga« handtaget och jag var också tveksam till rullfästet i nickelsilver.

Min fråga till Streamer var om jag kunde få ett 6-tums modifierat handtag och ett rullfäste i trä som matchade klingan i färg och mönster i stället för det blanka rullfästet? Streamer ansåg att Edwards inte skulle ha något emot det, hans Deluxe-spön hade ju rullfästen i trä.

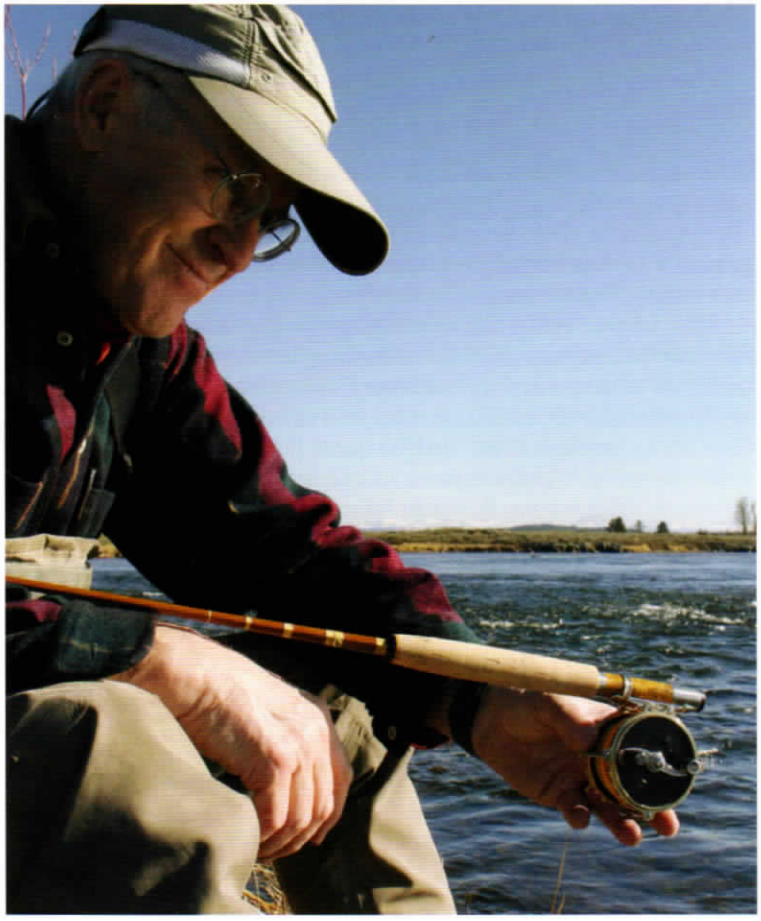

Det spö som hade erövrat The East skulle invigas i The West när oktobers Mahogany Dun, Blue Winged Olive och Little Blue Winged Olive kläcker i Madison, i Henry´s Fork, i Missouri och i spring creeks. Då måste en fluga presenteras träffsäkert och mjukt för att en regnbåge skall ta den. Edwards Perfection, lätt och spänstigt som en stålfjäder, skulle göra det.

Jennifer och jag, som tillbringade helgen i vår Cabin, åkte till René Harrops butik Trout Hunter, belägen vid stranden av Henry´s Fork. Dit hade Streamer skickat spöet. Ett bättre leveransställe är knappast tänkbart; flugfiskevärldens Mecka för många flugfiskare. Vi hämtade paketet och begav oss till platsen för det högtidliga öppnandet. Jag hade valt den med omsorg. Runt omkring mig växte låga buskar av sagebrush. Framför fötterna rann den blå Henry´s Fork och i bakgrunden reste sig de höga, snöklädda Teton-bergen.

Jag skruvade av locket på spötuben, drog ut handtagsdelen och kände en svag doft av apelsinskal, en komponent i Streamers hemliga lackblandning. Ändbutten var av ebenholts precis som ringen mellan handtaget och klingan. Det 15 cm långa handtaget låg perfekt i handen. Den chokladbruna klingans swelled butt, hade Edwards lindningar, signature wraps, ovanför handtaget i guldgul färg, kantad med royal purple. Rullfästet i trä var box elder (fläder). Lacken på spöet var slät och jämn. Hela spöet, varje detalj, berättade om Streamers skicklighet som spöbyggare.

Jag satte på rullen, trädde en DT-lina i klass 4 genom spöringarna och måste så fort som möjligt göra några kast över land för att känna aktionen i spöet. Den var jämn och kraftfull och formade lätt en smal linbåge. Spöet var spänstigt och snabbt och raderade ut myten om det långsamma och tunga bambuspöet.

Enstaka små dagsländor kläckte tillsammans med en mängd ännu mindre fjädermyggor på den blanka vattenytan. Regnbågar vakade och var extremt lättskrämda i det soliga vädret. Varje oförsiktig rörelse skulle få dem att sluta äta under en lång stund eller också skulle de flytta till lugnare delar av strömmen. Svenske flugbindaren Janne Edmans Grayling Grizzly har under många år varit min överlägset bästa torrfluga när regnbågen och öringen äter fjädermyggor. Storlek 20, den minsta jag har, är ungefär sex gånger så stor som de naturliga fjädermyggorna. Att binda en fjädermygga i rätt storlek skulle vara omöjligt. Det skulle inte ens gå att uttala krokstorleken.

Edwards Perfection placerade den gråspräckliga torrflugan ovanför en vakande regnbåge och jag höll andan när den långsamt flöt in i dess fönster. Långsamt sög den in flugan, tvärvände blixtsnabbt och rusade nedströms. Det gick så fort att jag inte hann släppa ut löslinan och med en obehaglig smäll gick tafsen av. Nästa fisk gick bättre och jag landade den första regnbågen med det nya spöet. En till krokades och hoppade och efter en stund blev jag och Edwards ett perfekt team.

Några regnbågar landades, några slog sig lösa men jag konstaterade att Streamers Edwards Perfection »from the East« hade imponerat på flera sätt i »The (Wild) West.«

Boken *Casting a Spell* av George Black, är recenserad på sidan 82 i detta nummer. (Redaktörens anm.)